

B.A. CBCS Pattern Semester-IV
BA12B-2 - Optional : Marathi Literature

P. Pages : 3

Time : Three Hours

GUG/W/23/12066

Max. Marks : 80

1. आधुनिक मराठी कवितेचे बदलते स्वरूप संग्रहाच्या आधारे स्पष्ट करा. 16

किंवा

आधुनिक मराठी कवितेला समतावादी मूल्यांच्या संघर्षाची समृद्ध परंपरा आहे, स्पष्ट करा.

2. 'नवा शिपाई' या कवितेतून कोणता सामाजिक संदेश दिला आहे. 16

किंवा

'शीगवाला' या कवितेचे रसग्रहण करा.

3. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील काव्यपंक्तीचे संदर्भासह अर्थ स्पष्ट करा. 16

गट - 'अ'

क) आम्हां भाग्यवंतां
क्षमस्व अहंता;
आमुचें मरण
-आम्हीच जळण-

ख) मंथी वावरात आंबा चारी मेरीनं कनसं
डेबुजीच्या किर्तनात जसे डोलती मानसं
असी कायी माती माही साता जलमाची माय
तुका तसा पांडुरंग रंगवून घे कपाय.

ग) 'रक्त शिंपडलं की वैभव उगवतं रानोमाळ'
हे आदिम धर्माचं गुप्तधन, सुगीतल्या खळ्यावर
किंवा दुष्काळी मळ्यावर पाहुणपणासाठी
गेल्यावर उमगतं जास्त:

घ) मागील पाणी गढूळ आलं
पुढल्या पाण्यानं किती जपावं
हां हां म्हणता वणवा आला
एका झाडानं किती टकरावं.

किंवा

गट - 'आ'

- च) गावात विखुरलेल्या बायाबापड्या
लख्ख करुन आपलं हसू
गोळा होतात
एकाच मांडवाखाली
- छ) काय झालं जत्रेत उनाड
पिपाण्या वाजवत फिरणाऱ्या मुलाच्या भाषेचं?
काय झालं चिंध्यांच्या गोळ्याने मारामारी
आणि क्रिकेट खेळणाऱ्या मुलाच्या भाषेचं?
- ज) महत्व भारी आहे या पृथ्वीचें
त्याहुनि अतिशय या सगळ्या विश्वाचें;
परि तुजमध्ये महतीचें जे बीज
त्याहुनि कांही मोठी नाही चीज!
- झ) दणकट दंडस्नायू जैसे
लोखंडाचे वळले नाग;
कभिन्न काळ्या मांड्या जैसा
पोलादाचा चिरला साग

4. पुढीलपैकी कोणत्याही एकाच गटातील प्रश्नांची उत्तरे सुमारे शंभर शब्दात लिहा.

16

गट - 'क'

- त) नीरजा यांच्या कवितेतून स्त्रीमूक्तीचा आविष्कार कसा दिसून येतो, ते सांगा.
- थ) 'तिफण' या कवितेतील शेतकऱ्याच्या जगण्यातील नैसर्गिक उमेदिचे व सौंदर्याचे चित्रण विठ्ठल वाघ यांनी कसे केले?
- द) साहित्यिक अभिरूची म्हणजे काय?
- ध) साहित्याच्या वर्गिकरणाची तत्वे सांगा?

किंवा

गट - 'ख'

- प) 'मजुरावर उपासमारीची पाळी' या कवितेतील समतेच्या मूल्यांवर आधारित साम्यवादी तत्त्वज्ञान कसे अधोरेखित झाले, ते सांगा.
- फ) भुजंग मेश्राम यांच्या कवितेतून आदिम संस्कृतीचे कोणते मूल्य सापडतात.
- ब) अभिरूची भिन्नतेची कारणे सांगा.
- भ) साहित्याच्या प्रकारात कादंबरीची वैशिष्ट्ये सांगा.

5. पुढीलपैकी सर्व प्रश्नांची थोडक्यांत व समर्पक उत्तरे लिहा.

16

- 1) 'प्रेमाचे लव्हाळे' या कवितेतून मानुसकीवरचा जणू विश्वासच उडाला ही वेदनादायक खंत मर्ढकरांनी कशी व्यक्त केली.
- 2) 'जाहीरनामा' या कवितेतून नारायण सूर्वे यांनी कोणता संदेश दिला.
- 3) साहित्यिक अभिरूची म्हणजे काय?
- 4) साहित्याचा नाममात्रवादी सिध्दांत सांगा.

*****

